

FINANCIËEL RECHT

📁 AAK20147577

Instituut voor Financieel Recht (IFR), Radboud Universiteit Nijmegen. Verzorgd door prof. mr. D. Busch, mr. drs. T.M.C. Arons, mr. A.J.A.D. van den Hurk, mr. P. Laaper, mr. A.W. van der Vegt, mr. J.W.P.M. van der Velden

PERIODE 1 APRIL – 30 JUNI 2014

1 ALGEMEEN

Nederlandse regelgeving

Toezichtvertrouwelijke informatie verstrekken aan Algemene Rekenkamer

Op 27 mei 2014 is een wetwijziging in werking getreden die het mogelijk maakt dat DNB en de AFM toezichtvertrouwelijke informatie verstrekken aan de Algemene Rekenkamer. De wet voegt hiertoe een artikel toe aan de Wft, te weten artikel 1:93d Wft. Zie Wet van 14 mei 2014, *Stb.* 2014, 179 (*Kamerstukken* 33729).

Afschaffing overheidsbijdrage financieel toezicht

Het wetsvoorstel strekt ertoe de overheidsbijdrage aan het toezicht dat de AFM en DNB uitoefenen af te schaffen. Toezichtkosten zullen voortaan worden doorberekend aan de sector. Daarnaast wordt voorzien in een grondslag voor doorberekening van de kosten die DNB maakt ter voorbereiding op de overdracht van het toezicht op de grootste Nederlandse banken aan de Europese Centrale Bank (ECB). Ook wordt geregeld dat boeteopbrengsten boven een bedrag van 2,5 miljoen euro per toezichthouder per jaar ten goede komen aan de Staat. Zie *Kamerstukken II*, 2013/14, 33957, nr. 1-4.

Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2015

Het Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2015 dat op 10 april 2014 naar de Tweede Kamer is gezonden, bevat onder meer een nieuw artikel 1:23a Wft waarin wordt bepaald dat in burgerlijke zaken betreffende het verlenen van beleggingsdiensten, het verrichten van beleggingsactiviteiten of het aanbieden van effecten aan het publiek in de zin van artikel 5:1 Wft, de rechtbank Amsterdam in eerste aanleg bij uitsluiting bevoegd is. Zie hierover de bijdrage van De Bie Leuveling Tjeenk, genoemd onder het kopje ‘Literatuur’, hierna.

Consultatie Wijzigingswet financiële markten 2016

Op 26 juni 2014 is de consultatie gestart voor de Wijzigingswet financiële markten 2016. De consultatieperiode loopt tot en met 13 augustus 2014. Het consultatiedocument voorziet in een aantal onderwerpen:

(1) De mogelijkheid voor DNB en de AFM om een aanwijzing te geven aan een financiële onderneming indien twijfel bestaat over de geschiktheid van dagelijks beleidsbepalers of commissarissen. Volgens de toelichting op het consulta-

tiedocument is het niet noodzakelijk om een soortgelijke aanwijzingsbevoegdheid te creëren met betrekking tot de betrouwbaarheidstoets. Volgens de toelichting is bij twijfel over de betrouwbaarheid al sprake van niet-voldoen aan hetgeen bij of krachtens de wet is bepaald en kan dus al een aanwijzing gegeven worden. De aanwijzingsbevoegdheid in het kader van zowel de betrouwbaarheidstoets als de geschiktheidstoets is beperkt in die zin dat deze kan inhouden dat een beleidsbepaler geschorst dient te worden. De aanwijzing kan niet inhouden een gedragslijn voor de onderneming tot heenzending van de beleidsbepaler. Hiertoe dient een definitief oordeel geveld te zijn over de geschiktheid of betrouwbaarheid.

(2) De bescherming van derivatenbezitters tegen het faillissement van hun tussenpersoon. Hiertoe wordt voorgesteld om derivatenposities die een tussenpersoon aangaat met derden af te scheiden van het overige vermogen van een tussenpersoon. Dit voorstel wordt onder meer gedaan naar aanleiding van het faillissement van Van der Hoop Bankiers (2005). Cliënten van Van der Hoop bleken niet beschermd tegen het faillissement van de bank. Zij konden slechts opkomen als concurrent crediteur, terwijl effectenbezitters onverminderd hun aanspraken te gelden konden maken, omdat hun effecten op grond van de Wge deel uitmaakten van het door Van der Hoop beheerde verzameldepot, en dus buiten de boedel vielen.

(3) Uitvoering van aanbevelingen die zijn gedaan naar aanleiding van de evaluatie van de Interventiewet (zie hierover tevens *KS* 131). Het gaat daarbij om een uitbreiding van de reikwijdte van de overdrachtsregeling naar de holding waarin een bank of verzekeraar is ondergebracht, de mogelijkheid voor DNB om ook een overdrachtsplan voor te bereiden of een faillissement van de moedermaatschappij van een verzekeraar, en de mogelijkheid dat ook de vorderingsrechten die derden hebben op de probleeminstelling kunnen worden onteigend.

(4) een regeling waardoor in het kader van bestrijding van witwassen en het financieren van terrorisme effectief kan worden opgetreden bij grensoverschrijdend vervoer van onder meer liquide middelen.

Daarnaast bevat dit wetsvoorstel een aantal kleinere wetwijzigingen op het terrein van de financiële markten.

Wetsvoorstel beloningsbeleid financiële ondernemingen

Op 13 juni 2014 is het Wetsvoorstel beloningsbeleid financiële ondernemingen naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit wetsvoorstel volgt op het eerder gepubliceerde consultatiedocument (zie *KS* 130). Ten opzichte van het consultatiedocument, naar aanleiding van de consultatiereacties en het advies van de Raad van State, is het voorstel op een aantal punten aangepast. Zo is de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels over de conversie van variabele beloning naar vaste beloning geschrapt, is de verplichting tot het aanpassen van variabele beloningen bij geringere of negatieve prestaties van de onderneming geschrapt, en is de reikwijdte van de bepalingen ten aanzien van vertrekvergoedingen beperkt tot personen die het dagelijks beleid van de onderneming bepalen.

Rechtspraak

- CBB 30 januari 2014, (*Onderneming/AFM*), *JOR* 2014/101, m.nt. Nuyten (openbaarmaking handhavingsbesluiten op grond van de Whc);
- CBB 6 februari 2014, *JOR* 2014/103 m.nt. Nuyten; *RF* 2014/46 (*AFM/X*) (publicatie Wft-boete);
- CBB 25 februari 2014, ECLI:NL:CBB:2014:96 (gehoord als verdachte);
- CBB 27 februari 2014, *JOR* 2014/132, m.nt. Nuyten (gegevensvordering Nederlandse Zorgautoriteit);
- CBB 31 maart 2014 (*X/DNB*), *JOR* 2014/169, m.nt. Voerman (negatief betrouwbaarheidsoordeel);
- HvJ EU 3 april 2014, C-515/12 (piramidesysteem);
- CBB 25 april 2014 (*X/AFM*), *JOR* 2014/171 (geheimhouding tipgever AFM);
- CBB 12 juni 2014, ECLI:NL:CBB:2014:207 (openbaarmaking stukken Cie. Scheltema).

Literatuur

- R. Abma, ‘De Nederlandse Corporate Governance Code: Quo vadis?’, *FR* 2014/6;
- C.M.I. van Asperen de Boer, ‘Feitelijk leidinggeven in besluiten van AFM, DNB en NMa langs de strafrechtelijke meetlat (Deel I)’, *TvS&C* 2014/1;
- J. de Bie Leuveling Tjeenk, ‘Exclusieve bevoegdheid Rechtbank Amsterdam in civiele zaken over beleggen en uitgifte van effecten’, *FR* 2014/5;
- H.E. Bröring & E.M. van Vorselen, ‘Lex certa en het financieel bestuursrecht’, *JBplus* 2013/3;
- G.J. Brugman & R.J. Watson, ‘Vier wetwijzigingen die relevant zijn voor een financiële onderneming’, *VFP* 2014/30;
- D. Busch (hoofdred.), S.B. van Baalen, F.G.B. Graaf, G.T.J. Hoff, C.W.M. Lieveise & V.P.G. de Serière (red.), *Groene Serie Toezicht Financiële Markten Deel 1 t/m 3* (vastbladig), Deventer: Kluwer 2013;
- C.C. van Dam, ‘Civielrechtelijke aspecten van Libor en Euribor manipulaties’, *Ondernemingsrecht* 2014/88;
- C.M. Grundmann-van de Krol, ‘Afscheid van een 30-jarig begrip: het “besloten kring”-criterium’, *Ondernemingsrecht* 2014/66;
- C.M. Grundmann-van de Krol, E.P.M. Joosen & C.W.M. Lieveise, *Wetgeving toezicht financiële markten 2014*, Deventer: Kluwer 2014;
- F.M.A. 't Hart, ‘Rondom het nieuws. Transparante geheimhouding’, *FR* 2014/4;
- J. Hofman & K.H.P. Bovend'Eerd, ‘Het is een beetje onduidelijk’, *AA* 2014/6, [AA20140411](#);
- W.J. Horsten, ‘Coco en de fiscus’, *FR* 2014/4;
- A.J.A.D. van den Hurk, ‘Rondom het nieuws – Evaluatie van het Europees systeem van financieel toezicht’, *FR* 2014/5;
- C.J.H. Jansen & L.G. Verburg (red.), *Onderneming en Beëindiging* (Serie Onderneming en Recht, deel 82), Deventer: Kluwer 2014;
- L.G.A. Janssen, ‘Onteigening van passiva in de zin van de Interventiewet’, *WPNR* 2014/7009;

- M. Jurgens & R. Stijnen (red.), *Compliance in het financieel toezichtrecht*, Kluwer, Deventer 2014;
- R.P.A. Kraaijeveld & M.C. Timmer, ‘Het beboeten van feitelijk leidinggevend door financieel-economische toezichthouders in perspectief’, *Ondernemingsrecht* 2014/73, met naschrift J. van Bekkum, *Ondernemingsrecht* 2014/74;
- R.J. Meindersma & B.F.M. Ancery, ‘FATCA en de Nederlandse IGA’, *TFO* 2014/131;
- E.R. Muller, T. Hartlief, B.F. Keulen & H. Kummeling, *Crises, rampen en recht, Preadviezen Nederlandse Juristen-Vereniging*, Deventer: Kluwer 2014;
- A. Ottow, ‘Toezicht is geen rustig bezit’, *Tijdschrift voor Toezicht*, 2014 (5) 1;
- R.K. Pijpers, ‘Apenrots’ (voorwoord in het themanummer Zelfregulering van het Tijdschrift voor Financieel Recht), *FR* 2014/6;
- G.P. Roth & J.S. Roepnarian, ‘De toetsing van bestuurders en commissarissen door de AFM en DNB’, *Ondernemingsrecht* 2014/95;
- M. van der Sanden, ‘Crowdfunding helpt ondernemer ideeën te verwezenlijken’, *VFP* 2014/57;
- V.P.G. de Serière, boekbespreking van M. van Eersel, *Handhaving in de Financiële Sector* (Serie Recht en Praktijk Financieel Recht), *Ondernemingsrecht* 2014/6;
- L. Silverentand & M.A.R.T. Dorresteijn, ‘Kamervragen over crowdfunding tussen de regels door gelezen’, *FR* 2014/5;
- H.M. Vletter-van Dort, ‘Is Doomsday aangebroken voor zelfregulering door beursvennootschappen?’, *FR* 2014/6;
- J.A. Voerman, ‘Toezicht op aanbieders mobile wallets? Mobiel betalen vanuit een financieelrechtelijk perspectief’, *FR* 2014/5;
- R. Wibier & J. Sprecher, *Kroniek van het financieel recht 2012-2014*, *NJB* 2014/798;
- L.J. de Wit & M. Harari, ‘Het gesloten geheimhoudings-systeem van de Wft, een doorgeslagen waarborg?’, *FR* 2014/5.

2 AANSPRAKELIJKHEID AFM EN DNB

Rechtspraak

- Rb. Amsterdam, 16 april 2014, *PJ* 2014/110 m.nt. Witte (Easy Life; geen aansprakelijkheid AFM en DNB).

Literatuur

- R.J. Dijkstra, ‘De wettelijke aansprakelijkheidsbeperking van DNB en AFM. In lijn met Europees gebruik?’, *O&A* 2014/25;
- E.J. van Praag, ‘Aansprakelijkheid van financiële toezichthouders naar Europees recht’, *SEW* 2014/5.

3 BELEGGINGSINSTELLINGEN

Europese regelgeving

UCITS V

Op 15 april 2014 heeft het Europees Parlement ingestemd met de aanpassing van Directive 2009/65/EC on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS) as regards depositary functions, remuneration policies and sanctions (UCITS V). Zie: *www.mondaq.com/x/314120/Fund+Management+REITs/UCITS+v+Directive+Adopted+By+The+European+Parliament*. UCITS V ziet voornamelijk op onderwerpen als de positie en aansprakelijkheid van bewaarders, het faillissement van een bewaarder, het beloningsbeleid voor fondsmanagers en het vergroten van mogelijkheden om bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sancties op te leggen.

Nederlandse regelgeving

Wetsvoorstel Wijzigingswet financiële markten 2015

Het voorstel bevat een bepaling dat ook beleggingsinstellingen die vallen onder het lichtere toezichtregime van de AFM, opgenomen moeten worden in het openbare register van de AFM. Ook voorziet het wetsvoorstel in een nieuw artikel 4:37pa Wft, op grond waarvan de AFM bij de Rechtbank in bepaalde gevallen een verzoek kan doen tot ontbinding en vereffening van een beleggingsinstelling waarvan de rechten van deelneming worden aangeboden aan niet-professionele beleggers. Een verzoek tot ontbinding kan onder meer worden gedaan ten aanzien van beleggingsinstellingen die niet voldoen aan de voorschriften van de Wft (art. 4:37pa lid 3 sub 5) en beleggingsinstellingen die niet beantwoorden aan een aanwijzing van de AFM (art. 4:37pa lid 3 sub 6).

Jurisprudentie

CBB 22 april 2014 (zaaknummer: AWB 12/688; Rodamco Europe N.V., e.a. / AFM)

In deze uitspraak oordeelt het CBB dat de AFM bevoegd is aan iedere onder toezicht staande beleggingsmaatschappij afzonderlijk een heffing op te leggen. Doorslaggevend is slechts of een beleggingsmaatschappij als vergunninghoudende instelling onder toezicht staat. Het feit dat de beleggingsmaatschappij moet worden gekwalificeerd als een dochteronderneming waarvan het balanstotaal volledig is geconsolideerd in het balanstotaal van de moederonderneming, doet niet ter zake. Om een dubbele heffing te voorkomen moet, bij de berekening van het bedrag van de heffing van de moederonderneming, het balanstotaal van de dochter worden afgetrokken van het balanstotaal van de moeder.

Literatuur

- M. Bergervoet, ‘De impact van de AIFM Richtlijn voor derde landen en in het bijzonder voor Curaçao’, *FR* 2014/4;
- C.M. Grundmann-van de Krol, ‘Opnieuw wijzigingen met betrekking tot beleggingsinstellingen’, *Ondernemingsrecht* 2014/99;
- L.D. van Setten & D. Busch (eds.), *Alternative Investment Funds in Europe – Law and Practice*, Oxford: OUP 2014;
- H. Vermeulen, Vastgoedbeleggingsfondsen en de heffing van overdrachtsbelasting nieuwe stijl, *WFR* 2014/393;
- S.C.M. Visser-Wiggers & J. Kerkvliet, ‘Bent u al AIFMD-proof?’, *TOP* 2014/5;
- A. Vroon, ‘Verzekerde toekomst of belegd pensioen’, *NTFR* 2014/14.

4 BELEGGINGSONDERNEMINGEN

Europese regelgeving

MiFID II & MiFIR gepubliceerd in het Publicatieblad

Op 12 juni 2014 was het dan eindelijk zover: MiFID II en MiFIR verschenen in het Publicatieblad van de Europese Unie: Richtlijn 2014/65/EU, *PbEU* L 173, p. 349-496 (MiFID II); Verordening (EU) Nr. 600/2014, *PbEU* L 173, p. 84-148 (MiFIR). De nationale bepalingen ter implementatie van MiFID II moeten grotendeels per 3 januari 2017 worden toegepast, MiFIR is van toepassing per dezelfde datum (art. 93 lid 1 MiFID II; art. 55 MiFIR).

ESMA legt nadere invulling MiFID II voor aan de markt

Maar het nieuwe MiFID-bouwwerk is nog lang niet af. Europese toezichthouder ESMA heeft op 22 mei 2014 haar voorstellen voor de nadere invulling van MiFID II aan de markt voorgelegd. Marktpartijen en andere geïnteresseerden konden tot 1 augustus 2014 reageren op de consultatiedocumenten. De consultatiedocumenten hebben onder meer betrekking op de volgende onderwerpen: (1) beleggersbescherming (o.a. provisies, kostentransparantie, productontwikkelingsproces en beloningsbeleid); (2) pre- en post-trade transparantie; (3) marktstructuur; (4) algorithmische handel en hoge snelheidshandel (*high frequency trading* of HFT); (5) transactierapportage; (6) commodity derivaten. ESMA zal de consultatiereacties meenemen bij het verder uitwerken van de zogenoemde level 2 maatregelen die zij opstelt als uitwerking van MiFID II. De *Consultation Paper* betreft de voorstellen van ESMA voor technisch advies aan de Commissie voor zogenoemde *delegated acts*. De *Discussion Paper* bevat een eerste uitwerking van ESMA voor de technische standaarden in MiFID II. Op basis van de consultatiereacties zal ESMA het technisch advies aan de Commissie opstellen en een tweede consultatie houden over de technische standaarden. Zie *www.afm.nl/nl/nieuws/2014/mei/esma-mifid2.aspx* en *www.esma.europa.eu/news/ESMA-consults-MiFID-reforms?t=326&o=home*.

Rechtspraak

- Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Geschillencommissie) 10 maart 2014, *RF* 2014/52 (*X/F. van Lanschot Bankiers N.V.*) (restschuld; doorlopende zorgplicht; hoe moet een bank een klant informeren over een mogelijke restschuld wegens teleurstellende beleggingen?);
- Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Geschillencommissie) 18 maart 2014, *JOR* 2014/137 (vermogensbeheer)
- Rb. Oost-Brabant 26 maart 2014, *JOR* 2014/167 m.nt. Van der Wiel & Wijnberg (*X/Rabobank*);
- Hof Den Bosch 15 april 2014, *JOR* 2014/168, m.nt. Van der Wiel & Wijnberg; *RF* 2014/51; *Ondernemingsrecht* 2014/92, m.nt. Arons; *Bb* 2014/44 m.nt. Bogers (*Holding Westkant B.V., in liquidatie / ABN AMRO Bank N.V.*) (bijzondere zorgplicht bij renteswaps en de verhouding tot MiFID).

Literatuur

- N. Cherif & N. Lemmers, 'De recuperatieplicht: zorg voor de belegger en diens portefeuille', *FR* 2014/5;
- C.M. Grundmann-van de Krol, 'MiFID II en MiFIR een feit: vervolg op Ondernemingsrecht 2011/117', *Ondernemingsrecht* 2014/62;
- J.M. Hengeveld, 'Interpretatie zorgplicht door Kifid', *VFP* 2014/54;
- P.P.M. van Kippersluis, 'Een vuistregel voor eigen schuld van beleggers in een adviesrelatie?', *Bb* 2014/12;
- M. van den Nieuwenhuijzen & J. de Graaf, 'Het provisieverbod voor beleggingsondernemingen', *Ondernemingsrecht* 2014/50.

5 KREDIETINSTELLINGEN

Europese regelgeving

BRRD

Op 12 juni 2014 is de Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie: Richtlijn 2014/59/EU, *PbEU* L 173, p. 190-348. De BRRD voorziet in regels voor het herstel en de ordentelijke afwikkeling van banken (en beleggingsondernemingen). De BRRD is grotendeels vanaf 1 januari 2015 van toepassing (art. 130 lid 1, tweede alinea, BRRD). Alleen het instrument van *bail-in* behoeft pas uiterlijk een jaar later – per 1 januari 2016 – geïmplementeerd te zijn (art. 130 lid 1, derde alinea, BRRD).

BRRD & SRM

De Europese Commissie heeft het document *Key elements for the determination of contributions of institutions to the resolution financing arrangements* ter consultatie aangeboden. Het gaat zowel om de bijdragen van de bankensector aan nationale resolutiefondsen in de EU op grond van

de BRRD als om bijdragen van de bankensector aan het Europese resolutiefonds op grond van de *Single Resolution Mechanism Regulation* (SRMR) dat uiteindelijk de nationale resolutiefondsen in de Eurozone compleet zal vervangen als onderdeel van de Europese bankenunie. De consultatie liep tot en met 14 juli 2014. Zie http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2014/credit-institutions-contributions/index_en.htm.

SSM

De ECB heeft een ontwerp-Verordening over de kostentoe-rekening van het Single Supervisory Mechanism (SSM) ter consultatie aangeboden. Het SSM voorziet in toezicht door de ECB op de grootste en meest internationale banken in de Eurozone en vormt tezamen met het Single Resolution Mechanism (SRM, zie hierboven) een belangrijke pijler van de Europese bankenunie. In de ontwerp-Verordening is uiteengezet hoe de ECB de kosten voor het toezicht verhaalt op de banken. De uitgaven voor het bankentoe-zicht worden voor 2015 geraamd op EUR 260 miljoen. De meeste banken zullen tussen de 0,7 en 2 miljoen euro per jaar moeten betalen. De grootste banken zullen rond de 15 miljoen euro moeten betalen, de kleinste banken rond de 2000 euro. De consultatie liep tot en met 11 juli 2014. Zie www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/fees/draft-ssm-fees-regulation201405.en.pdf.

In het vorige KS berichtten wij over de consultatie van de SSM Framework Regulation. Inmiddels heeft de ECB de definitieve tekst van de SSM Framework Regulation gepubliceerd, samen met de resultaten van de consultatie. Zie www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf en www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-frameworkregulation-feedback.en.pdf.

Herziene Richtlijn DGS

De Herziene Richtlijn Depositogarantiestelsel (DGS) is evenals de BRRD (zie hiernaast) op 12 juni 2014 gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie: Richtlijn 2014/49/EU, *PbEU* L 173, p. 149-178.

Rechtspraak

- HR 6 december 2013, *NJ* 2014/167 m.nt. Van Schilfgaarde (*Fortis / VEB c.s.*);
- Hof Den Haag 18 maart 2014, *JOR* 2014/136 m.nt. Lieveerse & Sinninghe Damsté; *RF* 2014/50 (*Stichting Belangenbehartiging Gedupeerde Beleggers X / ABN Amro Bank N.V.*) (heeft de bank waar een betaalrekening wordt aangehouden ten behoeve van een *Ponzi-scheme* een bijzondere zorgplicht jegens gedupeerde beleggers bij dit *Ponzi-scheme*?);
- College voor de Rechten van de Mens 2 april 2014, *RF* 2014/53 (*X / BinckBank N.V.*) (mag een bankinstelling onderscheid maken op grond van nationaliteit?);
- HvJ EU 3 april 2014, C-224/12 P (staatssteun aan ING);
- HR 2 mei 2014, *NJ* 2014/250 m.red.aant. (integriteitscode banken).

Literatuur

- R. Altun, ‘Hoe bestrijdt een bank corruptie volgens DNB?’, *JutD* 2014/72;
- L.A. van Amsterdam, ‘Ben ik mijn broeders hoeder? De bijzondere zorgplicht van banken bij beleggingsfraude nader bekeken’, *MvV* 2014/5;
- B. Bierens, ‘De Bankenunie: een nieuw huis voor het Europees banktoezicht, Een verkenning van de wet, het toezicht en een veranderende toezichtscultuur’, *Ondernemingsrecht* 2014/59;
- K.A. den Bleman, J.G.C.M. Galle & M.E.P.A.R. Jansvan Wierengen, ‘Bankierseed: (g)een garantie voor de toekomst? De sanctionering en uitbreiding nader bezien’, *TvOB* 2014/2;
- S.W.B. Boerma, ‘Klantbelang centraal in de praktijk’, *TvCo* 2014/1;
- Chr. P. Buijink, ‘Bancaire zelfregulering in roerige tijden’, *FR* 2014/6;
- A.A. Feenstra & G.H. Ulrich, ‘Het bankgeheim ontrafeld’, *TvS&C* 2013/ 5&6;
- S.A. Gawronski & A.J.P. Tillema, ‘De Bankierseed 2.0: een verdere stap voorwaarts?’, *FR* 2014/6;
- C.R.W. de Meijer, ‘Single Supervisory Mechanism: towards a common supervision for the European banking industry’, *TvCo* 2014/1;
- J.E. Soeharno, ‘Tuchtrecht en de wens tot integere bankiers. Een kritische beschouwing’, *FR* 2014/6;
- M.L.G. van Tunen, ‘Compliance, the Next level. ABN AMRO plaatste Compliance in de nieuwe werkelijkheid’, *TvCo* 2014/1;
- N. van de Vijver, ‘De implementatiewet richtlijn en verordening kapitaalvereisten (CRD IV)’, *Ondernemingsrecht* 2014/100.

Varia

Toekomstgericht bankieren

De banken hebben een maatschappelijk statuut opgesteld, de bestaande Code Banken vernieuwd en komen met gedragsregels voor alle medewerkers. Hiermee willen de banken tot uitdrukking brengen waar zij voor staan en waar banken op aanspreekbaar willen zijn in het lopende proces van vernieuwing; als individuele bank en als sector midden in de samenleving. Zie het document *Toekomstgericht bankieren*. Een ieder kon een reactie aan de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) sturen tot en met 9 mei 2014. De AFM is alvast positief over het document. Zie http://www.nvb.nl/media/document/001318_toekomstgericht-bankieren-consultatiedoc-regelnummering-final.pdf en <http://www.afm.nl/nl/professionals/afm-actueel/nieuws/2014/juni/consultatie-toekomstvisie-nvb.aspx>.

6 PENSIOENFONDSEN

Regelgeving

DNB-guidance over uitbesteding

DNB heeft een document op zijn website geplaatst met *guidance* aan pensioenfondsen over uitbesteding van werkzaamheden. Zie www.dnb.nl.

Kosten pensioenfondsen

Er is een concept-AMvB geproduceerd met een nadere invulling aan de verplichting voor pensioenfondsen om de kosten van pensioenbeheer en van vermogensbeheer in hun jaarverslag te rapporteren. Zie Bijlage bij *Kamerstukken II*, 33847, nr. 26.

Literatuur

- H. Adriaansen, A.L. Bovenberg & N. Kortleve, ‘Pensioen inzetten voor eigen woning’, *TPV* 2014/18;
- J.W. de Bruin, ‘Van oude premieachterstanden, de verdelingen die overgaan...’, *TPV* 2014/25;
- Y.H. van Dorssen & K. Nauta, ‘Een DB-waardige DC-regeling’, *TPV* 2014/22;
- R.M.J.M. de Greef, P. Kleijne & A. Schoonhoven, ‘Integraal Risicomanagement bij uitbesteding’, *TPV* 2014/26;
- M.J. Hoekstra, ‘De Code Pensioenfondsen in zijn context’, *TPV* 2014/13;
- R.H. Maatman, ‘Invaren, invaarproblematiek en tussenvariant’, *TPV* 2014/17;
- H. van Meerten, ‘Invaren: ten onrechte geen aandacht voor het Handvest’, *TPV* 2014/24;
- W.P.M. Thijssen, ‘Wie betaalt de rekening voor waardeoverdracht?’, *TPV* 2014/22.

7 VERZEKERAARS

Europese regelgeving

Consultatie Solvency II Implementing Technical Standards

Op 1 april 2014 is EIOPA een consultatie gestart voor de eerste set Implementing Technical Standards (ITS), als onderdeel van het Solvency II-raamwerk. De consultatietermijn sloot op 30 juni 2014. Deze ITS hebben betrekking op de goedkeuringsprocedure voor de zogenaamde Matching Adjustment, Ancillary Own Funds, Undertaking-Specific Parameters, interne modellen en Special Purpose Vehicles. Verder omvatten de ITS ook het gezamenlijke besluitvormingsproces voor interne modellen voor groepen.

Omnibus II-richtlijn

In april 2014 hebben de Raad en het Europees Parlement formeel ingestemd met de tekst van de Omnibus II-richtlijn. Op 22 mei 2014 is de tekst van de richtlijn in het Publicatieblad verschenen.

Consultatie concept-richtsnoeren EIOPA voor Solvency II
Verder is op 2 juni 2014 de eerste set concept-richtsnoeren van EIOPA ter consultatie gepubliceerd, eveneens als onderdeel van het Solvency II-raamwerk. De consultatietermijn voor deze concept-richtsnoeren sloot op 29 augustus 2014. Deze set omvat richtsnoeren met betrekking tot de volgende onderwerpen: Pillar 1 (kapitaalvereisten), governancevereisten en de Own Risk and Solvency Assessment, de methodologie voor de beoordeling van equivalentie van derde landen onder Solvency II, het Supervisory Review Process en het gebruik van interne modellen.

Europese stresstest verzekeraars en publicatie technische specificaties

Op 30 april 2014 is EIOPA voorts een Europabrede stresstest voor verzekeraars gestart. In dat kader heeft zij eveneens, op dezelfde datum technische specificaties gepubliceerd voor de voorbereidende fase op Solvency II.

EIOPA consultatie operationeel functioneren colleges van toezichthouders

Op 2 april 2014 is EIOPA een consultatie gestart met betrekking tot het operationeel functioneren van colleges van toezichthouders van verzekerings- en herverzekeringsgroepen in Europa. De consultatietermijn liep tot en met 30 juni 2014. De consultatie was vooral gericht op de onderwerpen samenwerking tussen toezichthouders, informatie-uitwisseling en communicatie met de verzekerings- en herverzekeringsgroepen.

EIOPA discussion paper conflicts of interests insurance based PRIIPs

Op 21 mei 2014 heeft EIOPA een *discussion paper* gepubliceerd met betrekking tot *conflicts of interests* die zich kunnen voordoen bij de verkoop (rechtstreeks en door middel van tussenpersonen van verzekeringsgebaseerde *packaged retail investment products* (PRIIPs)). Reacties op het paper konden tot 22 juli 2014 aan EIOPA worden gestuurd. Het paper houdt verband met de herziening van de verzekeringsbemiddelingsrichtlijn. In dat kader heeft de Europese Commissie EIOPA technisch advies gevraagd. Met name is het paper gericht op de criteria om belangentegenstellingen te identificeren die klanten zouden kunnen schaden en de stappen die zouden kunnen worden gezet om belangentegenstellingen te identificeren, voorkomen, beheersen en openbaar te maken.

Nederlandse regelgeving

Consultatie implementatiewet Richtlijn Solvabiliteit II

Op 15 mei 2014 is een consultatiedocument voor de implementatiewet Omnibus II-richtlijn gepubliceerd. De implementatiewet zal de Wet op het financieel toezicht, de Implementatiewet richtlijn solvabiliteit II en de Implementatiewet richtlijn financiële conglomeraten wijzigen. De beoogde inwerkingtredingsdatum is 31 maart 2015; de bepalingen moeten worden toegepast vanaf 1 januari 2016.

De Omnibus II-richtlijn bevat op hoofdlijnen het volgende: (1) de rol van EIOPA in het verzekeringstoezicht en de rol van ESMA in het toezicht op (de informatieverstrekking over) effecten is nader vormgegeven; (2) de richtlijn solvabiliteit II is aangepast aan de besluitvormingsprocedure zoals deze voortvloeit uit het Verdrag van Lissabon; (3) in de richtlijn solvabiliteit II zijn enkele overgangsbepalingen opgenomen; (4) het toezichtraamwerk in de richtlijn solvabiliteit II is aangepast met als doel om extreme fluctuaties in de technische voorzieningen te voorkomen en procyclisch investeringsgedrag van verzekeraars tegen te gaan.

Rechtspraak

- HR 14 februari 2014, *JOR* 2014/164 m.nt. Lieverse (*Staatssecretaris van Financiën / X*) (uitleg begrip verzekering in de Wet BRV).

Literatuur

- M.F.M. van den Berg, J.W.P.M. van der Velden & C.W.M. Vergouwen, 'De bitcoin-verzekering. Een kans voor de financiële sector om klantbelang centraal te stellen in innovatieve productontwikkeling?', *MvV* 2014/5;
- H.L. de Boer & R.M.L.A. Martius, 'Zelfregulering: een goed en betrouwbaar alternatief voor publieke regulering', *FR* 2014/6;
- A.Ch.H. Franken, C.J.M. Klaassen, P.E. Ernste & N. Tiggele-van der Velde (red.), *Verzekering en ADR* (Serie Onderneming en Recht), Deventer: Kluwer 2014;
- C.W.M. Lieverse & M.M. van Asch, Kroniek zorgplicht van de verzekeraar, *AV&S* 2014/4.

8 FINANCIËLE MARKTEN

Europese regelgeving

Verordening marktmisbruik

Op 14 april jl. heeft de Raad formeel ingestemd met de tekst van de Verordening (596/2014). De tekst is vervolgens op 12 juni in het Publicatieblad verschenen (*PbEU* 2014, L 173/1). Twintig dagen na deze publicatie is de Verordening weliswaar in werking getreden, maar pas twee jaar na deze datum zal zij rechtstreekse werking hebben in de lidstaten.

Richtlijn betreffende strafrechtelijke sancties voor handel met voorwetenschap en marktmanipulatie

De Raad heeft eveneens op 14 april jl. formeel ingestemd met de Richtlijn (2014/57/EU). Op 12 juni is de tekst vervolgens gepubliceerd in het Publicatieblad (*PbEU* 2014, L 173/179). Ondanks dat de Richtlijn twintig dagen later in werking is getreden, hebben de lidstaten twee jaar de tijd om de Richtlijn in de nationale regelgeving te implementeren.

Technische reguleringsnormen prospectus supplement

Op 7 maart heeft de Commissie, op basis van het voorstel van ESMA van 13 december 2013 (Final Report 17 December 2013, 2013/1970), de technische reguleringsnormen vastgesteld wanneer een prospectussupplement moet worden openbaar gemaakt. Zie Gedelegeerde Verordening Nr. 382/2014 van 7 maart 2014 houdende aanvulling van Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad met technische reguleringsnormen voor de publicatie van supplementen op het prospectus [2014] *PbEU* L111/36 e.v.

Rechtspraak

- HR 27 november 2009, *NJ* 2014/201 m.nt. Du Perron (*World Online*);
- HvJ EU 9 december 2013, nr. C-174/12 (*Hirman / Immofinanz AG*), *Ondernemingsrecht* 2014/71, m.nt. Arons (civielrechtelijke sanctie bij overtreding van financieelrechtelijke informatieverplichtingen);
- HvJ EU 22 januari 2014, nr. C-270/12 (*Verenigd Koninkrijk, Groot-Brittannië en Ierland / Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie*), *JOR* 2014/130, m.nt. Bierens; *Ondernemingsrecht* 2014/72 (ESMA Verordening Short-Selling);
- Rb. Rotterdam 19 december 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:10239 (marktmanipulatie);
- Rb. Rotterdam 10 januari 2014, ECLI:NL:RBROT:2013:48 (openbaarmakingsverplichting);
- CBB 5 februari 2014, *RF* 2014/36 (*Schuitema / Super de Boer*) (tipverbod; voorwetenschap; wanneer is informatie voldoende concreet om te spreken over informatie waarop voorwetenschap betrekking heeft?);
- CBB 14 februari 2014, *JOR* 2014/104, m.nt. Arons; *RF* 2014/47 (voorwetenschap; openbaar maken koersgevoelige informatie; boete AFM; beschikte Fortis (Ageas) in 2007 over koersgevoelige informatie ten aanzien van haar *subprime*-investeringen die zij openbaar had moeten maken?);
- CBB 14 februari 2014, *JOR* 2014/165 (voorwetenschap);
- CBB 14 februari 2014, *JOR* 2014/166 m.nt. Van Veersen (voorwetenschap);
- CBB 4 maart 2014, *JOR* 2014/133 m.nt. Stevens; *RF* 2014/49 (marktmanipulatie; koersgevoelige informatie; mag een bank in nood publiekelijk meden dat zij solvabel is?).

Literatuur

- W.W.C.I.G. Bijveld, ‘Het vijandig bod’, *O&F* 2014/1;
- B.B. de Bruijne & L.M. Hiemstra, ‘De positie van energiebedrijven in het financieel recht na MiFID II’, *FR* 2014/5;
- V.Y.E. Caria, ‘Openbaarmaking van koersgevoelige informatie’, *Bb* 2014/23;
- S.N. Demper, ‘EMIR: de verplichtingen voor niet-financiële tegenpartij (onder de clearingdrempel)’, *V&O* 2014/4;
- J.P. Franx, ‘Update alternatieve handelsplatformen – van kraamkamers en sterfhuizen’, *Ondernemingsrecht* 2014/98;

- B. van der Klip, ‘AFM interpretatie over “regelmatig beursverkeer” bij een openbaar bod’, *Ondernemingsrecht* 2014/70;
- R.P.A. Kraaijeveld & M. Timmer, ‘Het beboeten van feitelijk leidinggevend door financieel economische toezichthouders in perspectief’, *Ondernemingsrecht* 2014/73;
- P.H.C. van Leeuwen, “Regelmatig beursverkeer” bij openbaar bod verduidelijkt’, *V&O* 2014/5;
- W. Lieve, ‘Tot aan de bodem; niet de regels maar het opstellen ervan doet ertoe’, *TvCO* 2014/1;
- F.F. Nagelkerke, ‘Wat gaat MiFID II veranderen aan de marktinfrastructuur?’, *FR* 2014/5;
- R.P. Raas, ‘Financieelrechtelijke aspecten van werknemers participatieplannen’, *TAO* 2014/2;
- R.A. Stegeman & P. Heemskerck, ‘Een introductie tot het nieuwe standaard clearingcontract voor otc-derivaten; het ISDA/FOA Client Cleared OTC Derivatives Addendum – Deel 1’, *FR* 2014/3;
- R.A. Stegeman & B.J.A. Zebregs, ‘Enkele kanttekeningen bij indirecte clearing’, *FR* 2014/5;
- A.W. van der Vegt, ‘Stakebuilding: een gewaagde gok op zekerheid of absoluut geen legitieme gedraging in het biedingsproces’, *O&F* 2014/1.

9 VARIA

Rechtspraak

- CBB 6 februari 2014, *RF* 2014/37 (*X/AFM*) (geschiedheidstoets; geldt de informatie-inwinningsplicht ook voor advisering over pensioenovereenkomsten?);
- CBB 25 februari 2014, *RF* 2014/48 (meldingsplicht; is sprake van overtreding van art. 102 Bgfo Wft door het niet melden aan de AFM dat betrokkene is gehoord als verdachte?);
- CBB 6 juni, ECLI:NL:CBB:2014:226 (Bemiddelen zonder vergunning).

Literatuur

- J.A. Booij, ‘De WWFT voor advocaten en belastingadviseurs – over cliëntenonderzoek en meldingen ongebruikelijke transacties’, *TFB* 2014/3;
- C.H.D.W. van den Borne-Verheijen, ‘Variabele rente bij consumentenkrediet’, *FR* 2014/4.